

GEOGRAFIE ȘI GEOGRAFI LA SIGHETU MARMAȚIEI

Dr. NICOLAIE HODOR
Facultatea de Geografie a
Universității "Babeș-Bolyai"
din Cluj-Napoca

I. INTRODUCERE

Municipiul Sighetu Marmăției este o așezare cu o existență multimilenară și cu o tradiție bogată. Capitală spirituală a Maramureșului, orașul a găzduit de-a lungul timpului cele mai importante instituții și evenimente.

În istoria activităților științifice și culturale desfășurate în localitate, un rol important revine celor izvorâte din organizarea directă a geografilor.

Atât în trecut cât și în prezent contribuția acestora la studiul Maramureșului, la dezvoltarea comunității locale sighetene, dar și a celor rurale învecinate, a fost semnificativă.

Prin acțiunile lor, geografilor au popularizat în lumea științifică și au făcut cunoscute marelui public, natura și societatea, valorile materiale și spirituale ale Maramureșului, au contribuit la educarea și la instruirea tineretului și, în final, a tuturor locuitorilor.

În acest spațiu, experiența geografică este, poate, mai bogată decât în multe alte locuri din țară. Ea a cuprins întregul Maramureș. În lucrarea de față punem în discuție doar acțiunile cele mai semnificative care s-au desfășurat în Sighetu Marmăției și studiile ce fac referire directă la oraș.

II. DE LA CERCETĂRILE DE ÎNCEPUT LA MONOGRAFII ALE MARAMUREȘULUI

Scrierile de început sunt simple note despre oameni și regiune. În timp s-au făcut multe investigații care au prezentat importanță din ce în ce mai mare din punct de vedere științific. Îi voi aminti doar pe cercetătorii Szilagy Istvan, Gheorghe Vornicu, Iacob Dermer și Petre Lenghel - Izanu, autori de manuale, cărți și lucrări științifice.

De asemenea, contribuții de seamă la studiul Maramureșului și-a adus și Mihai Marina, un fin observator al acestui colț de țară.

Deși nu toți erau geografilor, în lucrările lor sunt cuprinse numeroase informații cu caracter geografic.

În publicațiile geografilor din perioada interbelică au dominat temele etnografice (despre păstorit, folclor, obiceiuri, rituri etc.) de

geografie economică, studii și interpretări de date statistice etc. De asemenea, au fost realizate interesante monografii.

În anii premergători și în timpul celui de-al doilea război mondial au fost elaborate importante documentații și lucrări prin care se justifica apartenența Transilvaniei, în general, și a Maramureșului, în special, la România.

De asemenea, au fost publicate studii referitoare la diferitele etnii care s-au așezat de-a lungul vremii în Maramureș, asupra migrației maramureșenilor în timp istoric, în provinciile vecine etc. Dintre toate acestea, cele elaborate de Tiberiu Morariu ocupă un loc distinct și ele abordează diferite aspecte din orașul Sighetu Marmăției și din împrejurimi.

III. CONGRES NAȚIONAL DE GEOGRAFIE LA SIGHETU MARMĂȚIEI

Generația creatoare a geografiei moderne românești a fost mereu sensibilă la problemele Maramureșului.

Nu întâmplător s-a ales ca loc de desfășurare pentru Congresul profesorilor de geografie din România, în septembrie 1926, orașul Sighetu Marmăției.

Deși, cronologic, se încadrează perioadei interbelice, datorită importanței pe care o prezintă pentru lumea științifică, îi dedicăm câteva rânduri aparte.

La această manifestare au participat, alături de savantul Simion Mehedinți, Gh. Vornicu, I. Dermer, Bergheanu, Ilea, Cristodulo, V. Stroescu, V. Mihăilescu etc.

Cu această ocazie a fost inaugurat Muzeul etnografic al Maramureșului în clădirea Palatului Culturii, considerat drept o "minunată operă științifică și națională" (V. Mihăilescu, 1927, p. 112). Principalul merit în organizarea acestuia revine neobositului om de cultură Gheorghe Vornicu.

Simion Mehedinți, în cuvântul său, aprecia efortul întemeietorului spunând: "Și pentru oamenii de știință, și pentru educatori, care se silesc să întemeieze o tradiție pedagogică în legătură cu experiența proprie a poporului nostru, crearea acestui muzeu este o operă de reală însemnătate... Întemeietorul muzeului poate fi deplin mulțumit de începutul său atât de lăudabil. Profesorul Vornicu e bine meritat de la Țară" (M. Dăncuș, 2000, p. 14-15).

De asemenea, în timpul congresului au avut loc trei excursii geografice: la Ocna Slatinei (la românii din Cehoslovacia de atunci); la Moisei și Borșa și apoi pe valea Tisei Negre (tot în Cehoslovacia), la Frasin (Iasina, Korosmezo) și Abșineț.

A fost semnalată, cu această ocazie, situația grea a locuitorilor Maramureșului, permanenta exploatare a țăranilor și

insuficiența produselor agricole pentru traiul lor de zi cu zi. Pe de altă parte, prin lucrările publicate a fost făcut cunoscut lumii acest colț de țară mai puțin studiat până atunci.

Congresul a fost considerat ca fiind una dintre cele mai reușite manifestări științifice geografice din România (V. Mihăilescu, 1927, p. 111).

Cu bogata sa experiență de teren, profesorul Vintilă Mihăilescu, în cărțile sale publicate peste timp va face o amplă prezentare a Maramureșului, inclusiv a celui de la nord de Tisa.

Se poate spune că acest congres a impulsionat cercetările în Maramureș și a avut un rol important în direcționarea lor.

IV. SITUAȚIA DE DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

O geografie tristă s-a instalat după război. Preocupările geografilor s-au restrâns mai mult la geografie fizică și la anumite părți ale geografiei economice, fiind eliminate anumite subiecte și teme, în special cele de geografie umană care nu erau agreate de regim.

Dacă la inaugurarea Muzeului Maramureșului, savantul Simion Mehedinți aștepta "o generație creatoare și prin urmare respectuoasă față de trecut", peste ani el își va aminti cu tristețe despre aceste locuri. Generația sa nu și-a putut pune în valoare toate energiile datorită vitregiilor vremii. Au ieșit la suprafață mai mult calitățile distructive, îndocrinarea, lipsa instrucției și educației. Profesorului i-au fost arse, la București, manuscrise de mare valoare. A fost anchetat și batjocorit, eliminat din Academie. Ginerile său, cunoscutul istoric Constantin C. Giurescu a fost arestat și închis la Sighetu Marmației.

Prin formație, Constantin C. Giurescu era și el geograf. Făcuse studii de istorie și geografie. În închisoare a ținut 69 de conferințe pentru camarazi, numite chiar de el, conferințe istorico-geografice (C. C. Giurescu, 1994, p. 142). A fost membru marcant al Academiei Române. A supraviețuit detenției, fiind eliberat după cinci ani și două luni.

La arestarea acestuia, bătrânul geograf Mehedinți era de față. Târziu avea să afle că ginerile său a ajuns la Sighetu Marmației, să petreacă zile grele în închisoarea comunistă.

Studii de istorie și geografie avea și Alexandru Lapedatu, fost președinte al Academiei Române. Întemnițat, a murit în 1950 la Sighetu Marmației (N. Roșca, 1998, p. 90).

V. O NOUĂ ETAPĂ PRODUCTIVĂ

Un nou avânt al cercetărilor geografice a venit abia mai târziu. Drept urmare, au apărut numeroase cărți și studii despre Maramureș și care, implicit, făceau referire și la orașul Sighetu Marmăției.

S-au impus o serie de geografi dintre care amintim pe următorii: V. Mihăilescu, T. Morariu, Gr. Posea, Al. Savu, Gh. Iacob, I. Mac, I. Stan, G. Pandi, I. Haidu etc. Se remarcă în mod special Gheorghe Iacob, care a publicat zeci de lucrări despre Maramureș și a tratat probleme referitoare la orașul Sighetu Marmăției.

Aceasta a fost etapa unor studii geomorfologice (mai ales asupra lanțului vulcanic din care o anumită parte se încadrează administrativ, teritoriul orașului), de geografie fizică în general, de geografie economică și a populației și mai târziu de turism, hidrologie și cercetări monografice.

Fiind reședință de raion și apoi centru zonal și municipiu, orașul a găzduit de multe ori consfăturile de început de an școlar și cercurile pedagogice trimestriale ale profesorilor de geografie din Țara Maramureșului, între șefii de cerc remarcându-se profesorii Alexandru Diaconescu (Meiță), Nicolae Boar și Vasile Danci.

În ultimele decenii, datorită pasiunii unor prestigioși dascăli s-a realizat un salt important în educarea tineretului și instruirea lui în domeniu. Ani în șir au fost câștigate locuri de frunte la olimpiadele școlare de geografie și au fost admiși în facultățile de profil mulți elevi maramureșeni. Unii dintre ei lucrează astăzi în diferite universități din țară și colaborează activ la bunul mers al activităților din regiune.

VI. ÎNFIINȚAREA COLEGIULUI UNIVERSITAR

În anul 1997 eram asistent la Facultatea de Geografie a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (UBB) și am început demersurile pentru înființarea Colegiului Universitar din Sighetu Marmăției, ca parte componentă a Universității.

În prezent are trei specializări: Geografia turismului, Gestiune economică și teritorială (specializare geografico-economică, înființată cu colaborarea unui grup de profesori de la Facultatea de Științe Economice) și Institutori-limba engleză. Primele două specializări au fost deschise în octombrie 1998 și aparțin Facultății de Geografie, iar cea de-a treia, în octombrie 1999, subordonată Facultății de Psihologie și Științele Educației.

La început a fost doar o frumoasă idee. Printr-un efort concentrat ea a putut fi concretizată. Colegiul este astăzi o instituție de stat, autorizată (prin Hotărârea de Guvern nr. 301/11. 06. 1998), învățământul este gratuit, studenții beneficiază de burse în țară și în străinătate, de tabere, aplicații de teren și alte facilități.

Prima promoție (25 de absolvenți de la Geografia turismului și 28 de la Gestiune economică și teritorială) se află deja în câmpul muncii. Ei vor spori numărul intelectualilor și vor contribui la dezvoltarea geografiei în Maramureș, la progresul general al societății și regiunii.

Mulți dintre aceștia își continuă pregătirea la Academia de Studii Economice din București, Universitatea din București, Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, Universitatea din Oradea, la facultăți cu profil geografic sau economic.

VII. STRĂDANIILE PROFESORULUI DIACONESCU ȘI ALE UNUI GRUP ACTIV DE SUSȚINĂTORI

Profesorul Diaconescu a fost primul pe care l-am anunțat, în vara anului 1997, despre intenția mea de a începe demersurile pentru deschiderea Colegiului la Sighetu Marmăției.

Îl cunoșteam bine, din anii când, printr-o mare șansă, l-am avut dascăl. Mă bazam pe marele lui talent de profesor și organizator, pe impresionanta sa forță și voință, pe dăruirea sa profesională.

Nu în ultimul rând, contam pe prietenia ce-l lega, din timpul studenției, de profesorul Ion Mac, decanul de atunci, căruia orașul îi datorează mult pentru înființarea Colegiului.

În oraș și în județ, în posturile cheie, erau mulți oameni care sprijineau acțiunea. Este vorba, în primul rând, de prefectul din acei

ani - profesor Gheorghe Mihai Bârlea, primarul - inginer Ioan Bledea, viceprimarul - inginer Grigore Șteț, inspectorul școlar general al județului Maramureș - profesor Vasile Anișoreac, directorii liceelor și școlilor (profesorii Eugenia Godja, Ștefan Hubert, Viorel Dragoș, Ioan Dăncuș, Vera Cozuc, Culiță Vlad, Ion Ardeleanu-Pruncu, Dorel Todea, Grigore Moldovan) și conducătorii principalelor instituții.

O mare parte din conducerea județului era formată tot din sigheteni. Condițiile locale și județene erau mai favorabile ca oricând. De multe ori, singur sau însoțit de profesorul Diaconescu, am avut întâlniri cu aceștia pentru a le face cunoscută situația și a le cere sprijin.

Am considerat, de la început, că specializarea cea mai potrivită pentru regiune ar fi cea de Turism, autorizată, mai târziu, sub denumirea de Geografia turismului.

Inițial, am încercat să ținem secretă intenția noastră, până la obținerea tuturor aprobărilor. N-am reușit. Prin firea-i caracteristică, profesorul Diaconescu, implicat total în acțiune, o explica detaliat la foarte multă lume.

Presa a făcut o campanie favorabilă demersurilor noastre, îndeosebi prin intermediul ziariștilor sigheteni Florentin Năsui și Nicolae Iuga, anunțând deschiderea Colegiului și prima sesiune de admitere, fapt pozitiv pentru atragerea potențialilor candidați. Ei au informat corect cititorii, de-a lungul timpului, cu privire la activitățile desfășurate de instituție, la catedră și în teren.

VIII. APORTUL MAJOR AL RECTORULUI UNIVERSITĂȚII, AL DECANULUI FACULTĂȚII DE GEOGRAFIE ȘI AL MARAMUREȘENILOR STABILITI ÎN CLUJ-NAPOCA

În condițiile marii deschideri spre Europa, inițiată, mai mult ca oriunde în țară, în cadrul Universității "Babeș-Bolyai", de rectorul Andrei Marga și la Facultatea de Geografie, de fostul decan Ioan Mac, toate premisele erau favorabile pentru înființarea Colegiului.

În data de 05.11.1997, împreună cu decanul, am redactat și am trimis Rectoratului Universității solicitarea pentru înființarea specializării de Geografia turismului.

S-au grupat în jurul nostru, universitari clujeni, mulți dintre ei originari din Maramureș, membri ai Asociației Maramureșenilor din Cluj-Napoca (profesorii Vasile Pop, Grigor Moldovan, Marcel Oncu, Vasile Dohotar, Anuța Buiga-Morar, Nicolae Popovici, Ioan Vancea etc.) și absolvenți (Marin Ilieș, Alexandru Ilieș, Gabriela Ilieș etc.)

Unii au contribuit, în mare parte, la întocmirea dosarului pentru autorizare la Geografia turismului.

IX. SUSȚINEREA MATERIALĂ ȘI FINANCIARĂ

Susținerea financiară a venit Universității și Facultății de Geografie. Din partea orașului, încă de la început trebuie evidențiat rolul Primăriei, al primarului Ion Bledea care a reușit să adune o mare parte din resurse.

Pentru taxa de la CNEAA, importante contribuții și-au adus, prin sponsorizare, conducerile fabricilor de mobilă (în special economistul Vasile Godja, directorul întreprinderii Plimob; directorii Vasile Cudrici și Ștefan Kertesz), șefii ocoalelor silvice (inginerii Horea Scubli și Mihai Ona), inginer Mihai Mihnea – director al Autobazei Sighetu Marmăției și multe alte persoane sau instituții.

Și alți susținători au contribuit în diverse moduri (o parte din aceste informații mi-au fost comunicate de inginerul Ioan Bledea): consilierii locali, angajații Primăriei (în special Spiridon Pralea, juriști Vasile Hodor și Vasile Știopei, inginerii Marius Țiplea și Marian Anghel), inginer Anton Petrovan – directorul Oficiului Sighetu Marmăției al Prefecturii Maramureș, profesor dr. Nuțu Roșca, profesor Ion Petrovai, meteorolog Gheorghe Petrovay, Echim Vancea – directorul Bibliotecii Municipale, maica Filofteia Oltean – stareța Mămăstirii Bârsana și întreaga obște, inginer Vasile Tulbure – director la Regionala CFR Cluj, inginer Ion Huzău de la aceeași instituție, Mihai Hrin – șef de stație CFR Sighetu Marmăției, inginer Ioan Cozma – director al firmei Neon din Cluj-Napoca, arhitect Gheorghe Stănculescu – director al firmei Romproiect București, jurist Vasile Godja – președintele judecătoriei Sighetu Marmăției, colonel Vasile Botârcă – comandantul Regimentului de Grăniceri din Sighetu Marmăției, colonel Nistor Bălăneanu – șeful Poliției Municipale, inginer Ioan Iepan – director al filialei Electrica, inginer Maria Sidău – director al filialei Romtelecom, inginer Elena Ghidibaca – director la Arta Maramureșeană, economist Vasile Prodan – director la Întreprinderea Mecanică, tehnician silvic Ioan Hârb de la Ocolul Silvic Mara, Ioan Cucul – patronul firmei Carmis, Ioan Bilașcu – patron, Maria Radu și Adorel Gabor – patroni la Hotel Tisa, Mihai Gabrian – instructor la Școala de Șoferi Profesioniști, reprezentanții românilor de la nord de Tisa – dr. Gheorghe Simionca, profesorii Ioan Huzău și Gheorghe Opriș etc. Spațiul nu ne permite să-i amintim pe toți, dar îi prețuim în egală măsură. Vom reveni cu detalii despre această problemă într-o lucrare mai amplă.

Pentru sprijinirea Colegiului și pentru dezvoltarea învățământului s-au pus bazele unei fundații.

Membrii fondatori ai acesteia au fost următorii: Ardelean Gheorghe, Bledea Ioan – primarul municipiului, Bledea Steluța, Botârcă Vasile, Boar Nicolae, Cudrici Vasile, Danci Vasile, Dăncuș Mihai, Godja Vasile, Hodor Nicolaie – împuternicit din partea

Facultății de Geografie pentru înființarea Colegiului, Ilieș Marin, Kertesz Ștefan, Mihnea Mihai, Moiş Ioan, Moldovan Grigore, Mureșan Vasile, Ona Mihai, Pop Vasile, Roman Laszlo, Scubli Horea, Șteț Grigore, Vlad Culiță și Zahoranszky Mihai.

Consiliul de Administrație ales a fost format din cinci membri: prof. univ. dr. Ioan Mac – președinte de onoare; asistent universitar Nicolaie Hodor – președinte al Consiliului de Administrație; profesorii Nicolae Boar și Vasile Danci – vicepreședinți; profesorul Marin Ilieș – secretar.

Adunarea Generală a ales și Comisia de Cenzori formată din economiști: Vasilescu Eugen, Vasile Bilașco și Vasile Hotea.

Pentru înregistrarea fundației a fost desemnat juristul Romanișin Petru.

X. DUPĂ GEOGRAFIA TURISMULUI, O ALTĂ SPECIALIZARE

Au apărut, apoi, mai multe elemente noi, odată cu propunerea specializării de Gestiune economică, de către profesorul Ioan Florea. Nu am reușit, însă, să obținem sprijinul Facultății de Științe Economice, nici măcar al întregii conduceri a acesteia.

Soluția a fost dată de către decanul Ion Mac, prin crearea unei specializări duble, geografico-economice, autorizată sub titulatura de Gestiune economică și teritorială.

Aveam deja formată o importantă bază de date de la primul dosar pentru CNEAA din care am adaptat multe părți și pentru cel de-al doilea.

În data de 23 decembrie 1997 am participat, împreună cu profesorii Ioan Florea și Alexandru Diaconescu, la ședința Consiliului Local, unde am avut o primă discuție oficială cu consilierii municipali, în vederea inițierii colaborării dintre Primărie și Consiliu, pe de o parte și Universitate, pe de altă parte, pentru atingerea scopului propus.

Am avut consultări, în mai multe rânduri, cu experți din partea Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică (CNEAA) al Ministerului Educației Naționale și din comisiile de profil - profesorii Virgil Gârbacea și Grigor P. Pop, întâlniri de lucru cu prodecanul din acea perioadă, profesorul Nicolae Ciangă, cu scopul perfectării documentației pentru CNEAA.

XI. ULTIMA ÎNTÂLNIRE CU PROFESORUL DIACONESCU

Ultima întâlnire pe care am avut-o cu profesorul Diaconescu a fost la început de februarie 1998. Atunci am convenit să-l anunțăm pe profesorul Nicolae Boar pe care am început să-l ținem la curent cu evoluția lucrurilor, să fie pregătit pentru a prelua anumite sarcini didactice.

În a doua parte a lunii, am primit vestea cea tristă - profesorul Diaconescu nu mai era printre noi.

În aceste condiții, toate activitățile organizatorice de la Sighetu Marmației le-a preluat profesorul Nicolae Boar, care se implica tot mai mult în această acțiune, iar cele de la Cluj-Napoca îmi reveneau mie.

În scurt timp, profesorul Boar a fost numit director adjunct al Colegiului în formare și a fost instalat la Sighetu Marmației.

XII. PRELUAREA ȘI AMENAJAREA SEDIULUI

După îndelungi căutări s-a găsit un sediu adecvat pentru Colegiu, imobilul din strada Iuliu Maniu, nr. 67. A fost amenajată clădirea pusă la dispoziție de Primărie, aflată, la început, într-un grad accentuat de degradare. S-au făcut toate transformările necesare în vederea creării condițiilor optime pentru desfășurarea procesului de învățământ, prin contribuția majoră a Primăriei și sub coordonarea profesorului Boar și a primarului Ioan Bledea. Lucrările au fost executate de firma Prestarea Sighetu Marmației (director Gheorghe Boldur).

Pentru încălzire s-a făcut conectarea la fabrica de mobilă Plimob situată în vecinătate.

După mai multe vizite ale conducătorilor Facultății și Universității, ale comisiilor de autorizare de resort, din cadrul CNEAA s-au obținut toate aprobările necesare pentru funcționare și au fost repartizate locuri pentru concursul de admitere la ambele specializări.

XIII. INAUGURAREA ȘI CONDUCEREA COLEGIULUI

Prima admitere a avut loc în spațiile Liceului Dragoș Vodă, întrucât la clădirea proprie se mai efectuau lucrări.

Colegiul a fost inaugurat oficial la începutul anului universitar 1998-1999 în prezența oficialităților locale, a reprezentanților Facultății și Universității.

Coordonarea generală revenea Universității "Babeș-Bolyai" (rector - prof. dr. Andrei Marga) și Facultății de Geografie (decan - prof. dr. Ioan Mac) a cărei parte componentă erau specializările.

Eu lucram la Facultatea de Geografie și am fost numit director, păstrându-mi norma de bază în toată această perioadă la Cluj-Napoca. Am ținut permanent legătura cu directorul adjunct, profesorul Nicolae Boar, de la Sighetu Marmației și am făcut dese deplasări la Colegiu pentru rezolvarea tuturor problemelor organizatorice și științifice.

A fost absolut necesar ca de la început să se impună ordine, seriozitate și exigență de nivel universitar în toate laturile activității, astfel ca acestea să intre treptat în obișnuința întregii echipe. Toți colegii care s-au titularizat în timp, au contribuit chiar de

lănaugurarea instituției la crearea unei atmosfere propice de lucru. Așa s-a asigurat și încrederea necesară pentru primele serii de studenți și pentru cetățenii surprinși, oarecum, de deschiderea unei asemenea școli superioare în oraș.

XIV. PROFESORII ȘI ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Facultățile de Științe Economice, Matematică și Informatică, Litere, Drept, Educație Fizică și Sport au contribuit cu personal didactic prin deplasări periodice, încă din toamna anului 1998, la Colegiu pentru susținerea de cursuri.

Așadar, alături de profesorii menționați mai sus, dintre care mulți predau cursuri la diferite discipline, o serie de alți profesori clujeni, originari din Maramureș, s-au alăturat, în timp, întregii echipe: Dan Petrea, Mirela Popa, Viorel Mih, Radu Lenghel, Mara Gabor, Bogdan Chifor etc.

Alții, din simpatie pentru oameni și pentru regiune, au preluat diferite cursuri la Colegiu: Alexandru Păcurar, Liviu Nicoară, Gheorghe Stăneanu, Magdalena Ghișoiu, Doina Marian, Irimie Popa, Teodor Toadere, Rodica Maxim, Gabriela Rotar, Titus Man, Ciprian Corpade, Ioan Fodorean etc.

STUDENȚII COLEGIULUI ÎN AMFITEATRUL “SIMION MEHEDINȚI”

Profesorilor din Sighetu Marmației le revin majoritatea activităților, atât didactice, cât și administrativ-manageriale. Pe lângă cei patru titulari: directorul adjunct - lector Nicolae Boar, asistent Marin Ilieș, lector Nela Șteliac, preparator Gabriela Ilieș, mai mulți profesori, cercetători, practicieni, doctori și doctoranzi, sigheteni prin domiciliu sau prin naștere, participă la susținerea activităților de predare. Este vorba despre Alexandru Ilieș - cadru didactic la Universitatea din Oradea, Gheorghe Mihai Bârlea - cadru didactic la Universitatea de Nord din Baia Mare, Mihai Dăncuș - directorul

Muzeului Maramureșean, Mihai Zahoranszky, Eugenia Godja, Nicolae Iuga, Vasile Godja, Dorel Cordoș, Vasile Știopei, Vasile Danci, Ileana Vasilescu, Cupcea Rodica, Anton Fangli, Daniela Neacșu, Silvia Kovacs etc.

Au mai participat la diferite acțiuni de la Colegiu (cursuri, simpozioane, cercetări de teren) profesori din străinătate dintre care amintim pe: Sandy Kennedy (Marea Britanie, pentru cursuri de limba engleză), Sanda Bălescu și Simon Pomel (Franța), Eduard Schulz și Cristoph Waach (Germania), precum și alții din Australia, Tunisia, Polonia etc.

Rectorul Universității, prof. univ. dr. Andrei Marga a vizitat Colegiul și a apreciat pozitiv activitatea geografilor sigheteni. De asemenea, instituția a fost vizitată și de prorectorii Nicolae Bocșan, Mircea Muthu, Simion Șimon și Arpad Neda, de decanii Pompei Cocean și Vasile Chiș, de prodecanii Nicolae Ciangă și Virgil Surdeanu, de cancelarul Liviu Floca, precum și de mulți alți universitari din Cluj-Napoca și din țară.

**VIZITA RECTORULUI ANDREI MARGA
LA COLEGIUL SIGHET**

XV. STUDENȚII ȘI ACTIVITĂȚILE LOR

Studentii provin în majoritate din Maramureș (mai ales din depresiune), dar și din fiecare dintre județele vecine.

Costurile sunt mult mai mici decât cele pe care le presupune deplasarea în alte centre universitare. Pe lângă bursele de stat, chiar de la început a fost oferită o bursă din partea doamnei notar Steluța Bleda, pentru cel mai bun student.

Posibilitatea de a studia la Sighetu Marmăției pentru tinerii de la nord de Tisa nu a fost încă valorificată. Îmi exprim speranța că se va folosi și această oportunitate, imediat după darea în folosință a podului rutier dintre Sighetu Marmăției și Solotvina (Slatina).

Studentii Facultății de Geografie au urmat cursuri de geografie, turism, economie, informatică, matematică, drept, cadastru, arhitectură, etnografie, limbi străine și multe altele, primind importante cunoștințe pentru viitoarea profesie și pentru viață. Și-au format importante deprinderi pentru a obține informația atât de necesară astăzi. Cine nu știe să descopere calea spre informație nu poate beneficia de progresele umanității înregistrate de secole și milenii!

Ei au știut să se conecteze la rețele europene și mondiale academice, studențești și de tineret. Cu toții sunt la curent cu o mulțime de date actuale accesate prin Internet.

STUDENȚII COLEGIULUI ÎN LABORATORUL DE INFORMATICĂ ȘI CARTOGRAFIE

De asemenea, au câștigat prin concurs burse în țări ale Uniunii Europene, unde au dobândit o nouă experiență.

Mulți și-au găsit locuri de muncă în domeniul pregătirii lor sau în domenii apropiate, unii chiar din timpul studenției.

În decursul anilor au fost organizate aplicații practice comune, ale studenților clujeni și sigheteni, în multe părți ale țării, vizite de documentare în unități de profil, cu participarea cadrelor didactice și cercetătorilor din ambele centre universitare. Astfel, s-au amplificat legăturile, colaborările și schimburile permanente de idei.

Întrucât au obținut rezultate remarcabile, merită amintite cele două șefe ale primei promoții: Cristina Korut, la Gestiune economică și teritorială și Livia Petreuş, la Geografia turismului.

XVI. UNIVERSITĂȚI EUROPENE DE VARĂ ȘI DE IARNĂ ORGANIZATE DE STUDENȚI

Studentii s-au înscris în Asociația Europeană de Geografie, pentru studenți și tineri geografi (EGEA) și în Asociația Studenților Europeni (AEGEE), participând la diferite activități în Olanda, Italia,

Polonia și în multe centre universitare din țară, la sesiuni, simpozioane și cursuri de vară.

Ei au organizat la Sighetu Marmăției acțiuni la nivel continental, mult apreciate de către participanții din mai multe țări europene și amplu relatate în presă (școli și cursuri de vară și de iarnă, întâlniri, dezbateri, consfătuiri etc.).

Universitatea de vară AEGEE, ediția a VII-a, din august 2000, cu o bogată participare internațională, a avut drept tematică "Vechi tradiții românești pe axa Cluj-Napoca - Târgu Mureș - Sighetu Marmăției" și a fost organizată de studenții din cele trei centre universitare.

Coordonatoarea activităților din partea Colegiului a fost Maria Lăzăroi, președinta antenei (filialei) AEGEE din Sighetu Marmăției.

În Maramureș au fost vizitate Mănăstirea Bârsana, Cimitirul vesel de la Săpânța, stațiunile Borșa și Ocna Șugatag etc.

Această manifestare a fost caracterizată drept "una dintre cele mai reușite ediții ale Universităților de vară AEGEE. Studenții organizatori din cadrul celor trei antene AEGEE le-au pregătit participanților vizite de documentare la gospodării specifice românești, la biserici și mănăstiri vestite din Maramureș și Bucovina, la muzee etnografice și de istorie. Ospitalitatea și bunătatea omului de la sat s-au dovedit încă o dată, au înveselit și au fascinat grupul nostru de prieteni atât de diferiți, care au venit aici pentru a ne cunoaște tradițiile" (Laura Bocu, Adevărul de Cluj, 2000).

Universitatea de iarnă a fost organizată de studenții sigheteni în același an, în perioada Crăciunului, când are loc festivalul de datini și obiceiuri de la Sighetu Marmăției. Ea a întregit cu aspecte inedite experiența câștigată de participanți la manifestarea din vară.

XVII. SIMPOZION NAȚIONAL DE GEOMORFOLOGIE LA SIGHETU MARMAȚIEI

În septembrie 2000 a avut loc, la sediul Colegiului, Simpozionul Național de Geomorfologie, ediția a XVIII-a, cu participarea unui număr mare de geografi români și străini.

A urmat de o interesantă aplicație de teren pe traseul: Sighetu Marmăției – Ocna Șugatag – Bârsana – Ieud – Săcel – Izvoru Albastru al Izei – Săcel – Moisei – Vișeu de Sus – Petrova – Pasul Hera – Valea Tisei – Sighetu Marmăției.

Principalele popasuri, cu vizitarea unor obiective naturale și antropice au fost: la Muzeul Satului Maramureșean în aer liber; la stațiunile Ocna Șugatag; Mănăstirea Bârsana; bisericile de lemn de la Ieud (din deal și din șes); Dealu Moiseiului (între Săcel și Moisei); Cabana de la Izvoru Albastru al Izei; Pasul Hera etc.

XVIII. ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Activitatea științifică a cadrelor didactice este remarcabilă. Ea se încadrează în tematica generală a Facultății de Geografie, dar există multe acțiuni și teme de cercetare distincte.

În ultimii ani, Facultatea de Geografie a Universității “Babeș-Bolyai” a elaborat numeroase studii, aducând venituri importante instituției și contribuind la dezvoltarea localităților și județelor din Transilvania.

Amintim doar două dintre acestea. Primul a fost deja finalizat și cuprinde Planul de amenajare a teritoriului interjudețean al Regiunii de Dezvoltare Nord-vest.

Al doilea, Planul de amenajare a întregii regiuni este în lucru. Sunt prevăzute importante lucrări de punere în valoare a resurselor, de realizare a unor dotări benefice pentru județul Maramureș.

De asemenea, a început, în cadrul Facultății și Colegiului, realizarea unei bănci de date pentru toate localitățile, în vederea

elaborării unor studii practice de amănunt (geografice, urbanistice, turistice etc).

Iată deci, că geografii se implică activ în viața și în dezvoltarea regiunii. Absolvenții de la gestiunea teritoriului vor putea participa și ei la realizarea de proiecte folositoare spațiului în care trăiesc.

În urma acumulării unei importante experiențe didactice și științifice, teoretice și practice, psiho-pedagogice și metodice, cadrele didactice și studenții de la Colegiul Universitar Sighetu Marmăției au publicat zeci de lucrări și studii științifice, au participat la sesiuni și simpozioane, la stagii de pregătire în țară și în străinătate, la acțiuni academice și studentești.

Au fost editate mai multe hărți ale orașului și regiunii, s-au deschis agenții de turism, ca urmare a instrucției și educației oferite de Colegiu.

Au fost câștigate granturi, prin competiție, la Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS).

Primele direcții majore de cercetare la Colegiu au fost în domeniile: geografia turismului, cartografie turistică, geografie regională, geografie politică, etnografie, geografie fizică și umană, geografia ruralului, amenajarea teritoriului etc.

Lucrările publicate sunt multiple. Spațiul nu ne permite enumerarea lor. Amintim doar faptul că tezele de doctorat ale cadrelor didactice titulare la Colegiu se referă la Maramureș, Oaș, regiunea transfrontalieră româno-ucraineană și la costurile de producție în industria textilă.

XIX. CONTRIBUTIA GEOGRAFILOR LA ÎNFIINȚAREA SPECIALIZĂRII UNIVERSITARE INSTITUTORI – LIMBA ENGLEZĂ

S-au făcut numeroase eforturi, îndeosebi din partea geografilor, pentru ca să nu se piardă oportunitatea înființării în oraș a unei secții pedagogice universitare, în anul 1999.

Am intervenit personal, în calitate de director al Colegiului, pe lângă toate instituțiile și persoanele care puteau contribui la punerea în practică a acestei dorințe generale. Era cunoscut faptul că aici funcționa una dintre cele mai bune școli din nordul țării, cu tradiție în domeniul pedagogic.

În ciuda unor dificultăți artificial create, în octombrie 1999, s-a reușit să se deschidă specializarea de Istitutori-limba engleză.

A fost accelerată puternic activitatea acesteia prin cooptarea, după un timp, a unor cadre didactice dinamice și valoroase, prin atragerea studenților în acțiuni comune cu cele ale geografilor și, mai târziu, prin numirea ca director de studii și la această specializare a profesorului Nicolae Boar.

XX. CONCLUZII ȘI GÂNDURI PENTRU VIITOR

Prin înființarea Colegiului s-a creat șansa și onoarea ca tinerii maramureșeni care, din anumite motive, nu puteau sau nu doreau să urmeze cursuri la mare distanță de domiciliu, să se poată număra, în orașul lor, printre studenții uneia dintre cele mai prestigioase universități din Europa, să trăiască în adevăratul spirit de studiu, de informare, de gândire și de comportament al Universității, al Maramureșului și Ardealului.

Colegiul a devenit loc de informare și de documentare geografică și turistică, pentru învățământ, relații internaționale studențești, consultanță în probleme practice din teritoriu și, de multe ori, punct de întâlnire pentru intelectualii maramureșeni.

În viitor va trebui să se creeze condiții pentru înființarea de noi specializări (cadastru, știința mediului, informatică, istorie, etnologie, limbi de mare circulație, drept etc.), unele chiar de patru ani (învățământ de lungă durată) care, în timp, să se poată transforma în facultăți componente ale unei universități în Sighetu Marmației.

Se preconizează, de asemenea, înființarea în regiune, a unei stațiuni de cercetare a Universității. Ea va avea profil complex și va funcționa și ca bază de practică pentru studenți, centru de conferințe, simpozioane și școli de vară, loc de recreere și de creație pentru profesori, cercetători și studenți. A fost aleasă o ambianță peisagistică plăcută și liniștitoare pentru a accelera și diversifica activitățile de explorare și de cunoaștere a acestor ținuturi mult apreciate de vizitatori.

Oamenii din această parte a țării, ca dealtfel, toți locuitorii planetei noastre, au dreptul la cât mai multă bunăstare. Se poate ajunge la ea prin instrucție și educație.

Autoritățile locale au obligația morală de a pune la dispoziție infrastructura majoră (clădiri). Asigurarea cu personal didactic, partea științifică și dotarea laboratoarelor revin Universității.

Un nou pas în față este necesar și urgent în învățământul universitar sighetean! Geografii pot contribui în bună măsură la acesta. Orașul trebuie să susțină acțiunea!

Așadar, activitățile organizate de geografi la Sighetu Marmației și în împrejurimi au fost multiple. Ele au dat deja rezultate notabile. Mulți dintre geografi sigheteni sunt încă în formare. De aceea, probabil, pe viitor, în activitatea lor, vor apărea și alte aspecte noi. Este, în cea mai mare parte, meritul unor cadre didactice locale care, cu ani în urmă, au descoperit în elevii din școli și licee pe geografi sigheteni de ieri și de azi. În acest sens, merită evidențiată din nou activitatea de decenii a profesorilor Gheorghe Vornicu, Alexandru Diaconescu (Meiță) și Nicolae Boar.

COMISIA DE AUTOEVALUARE LA ÎNFIINȚAREA SPECIALIZĂRII DE GEOGRAFIA TURISMULUI

Din partea Facultății de Geografie,

Din partea Consiliului Local al
Municipiului Sighetul Marmăției,

Decan,
Prof. univ. dr. ION M. AG.

Prof. univ. dr. POMPEI CECILIAN

As. univ. drd. NICOLAIE
HODOR

Primar,
Ing. IOAN BLEDEA

Președintele Comisiei de Cultură
și Învățământ,
Prof. drd. NICOLAE IUGA

Prof. gr. I ALEXANDRU
DIACONESCU

Dr. MIHAI DÂNCUS
Directorul Muzeului
Maramureșan

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Boar N., (2000), Mutații în turismul maramureșean, Geographica Timisiensis, vol. VIII-IX (1999-2000), Timișoara.
2. Dăncuș M., (2000), Muzeul etnografic al Maramureșului, Sighetul Marmăției.
3. Dermer I., (1927), Note de geografie economică și date statistice asupra județului Maramureș, în "Buletinul Societății Regale Române de Geografie", XLVI, M. O. "Imprimeria Națională", București.
4. Filipașcu Al., (1940), Istoria Maramureșului, Tipografia ziarului "Universul", București.
5. Giurescu C. C., (1994), Cinci ani și două luni în penitenciarul de la Sighet, Edit. Fundației Culturale Române, București.
6. Hodor N., Țiplea V., (manuscris), Contribuția profesorului Tiberiu Morariu la studiul Maramureșului, în curs de apariție în vol. "Tiberiu Morariu – magistrul Școlii geografice clujene", Edit. Presa Univ. Clujeană.
7. Hodiș D., (1929), Starea actuală a economiei rurale în Maramureș, Teză de specializare la Academia de Înalte Studii Agronomice, Cluj.
8. Iacob Gh., (1960), Contribuții la studiul geografic al Maramureșului, În Natura, nr. 6, București.
9. Iacob Gh., (1986), Coordonate geografice privind dezvoltarea economico-socială a municipiului Sighetu Marmăției, în Terra, nr. 2, București.

10. Iacob Gh., (1995), Țara Maramureșului – străveche vatră de locuire, cultură și civilizație românească, Lucr. Sem. Geogr. "D. Cantemir", nr. 11-12, Univ. Al. I. Cuza, Iași.
11. Iacob Gh., (1995), Repere geografice privind revitalizarea economiei Maramureșului, Studii și cercet. de Geogr. XLI, București.
12. Ilieș M., Ilieș Gabriela, Boar N., Dăncuș M., Ilieș Al., Vlaicu Ioana, Popșa Daniela, (2000) Descoperă Sighetu Marmației, Hartă turistică și text, Edit. Marinex, Baia Mare.
13. Ilieș M., Ilieș Gabriela, Boar N., Ilieș Al., Dăncuș M., Hodor N., Vlaicu Ioana, Popșa Daniela, (2001), Zona etnografică Maramureș, Hartă turistică și text, Edit. Univ. Oradea.
14. Ilieș M., Ilieș Gabriela, (2001), Țara Oașului și Țara Maramureșului – câteva aspecte geografice comparative, Revista Muzeului Maramureșului din Sighetu Marmației.
15. Kubijovic Vl., (1934), Păstoritul în Maramureș, în "Buletinul Societății Regale Române de Geografie", LIII, M. O. "Imprimeria Națională", București.
16. Lenghel Izanu P., Dermer I., (19??), Geografia Județului Maramureș pentru cursul primar, Editura "Asociațiunea pentru Cultura Poporului Român din Maramureș", Sighet.
17. Marin I., Dermer I., (1933), Maramureșul românesc. Studiu geografic, Editura "Cartea Românească", București.
18. Marina M., (1939), Maramureșul. Necesități și remedii, Tipografia "Renașterea", Cluj.
19. Meruțiu V., (1929), Județul Maramureș, "în Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat – evoluția teritorială", din "Lucrările Inst. de Geografie al Univ. din Cluj", Institutul de Arte grafice "Ardealul", Cluj.
20. Mihăilescu V., (1927), Congresul profesorilor de geografie din România ținut la Sighetul Maramureșului în zilele de 6-9 septembrie 1926, în Buletinul Soc. Reg. Rom. de Geografie, T. XLV, 1926, Atelierele SOCEC&Co., Soc. Anonimă, București.
21. Mihăilescu V., (1963), Carpații sud-estici, Edit. Științifică, București.
22. Mihalyi de Apșa I., (1900), Diplome maramureșene din secolele XIV și XV, Tipografia "Mayer și Bergner", Maramureș-Sighet.
23. Morariu T., (1931), Câteva contribuțiuni la oieritul evreilor maramureșeni, în "Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj", vol. IV, (1928-1929).
24. Morariu T., (1934), Noi contribuțiuni la păstoritul evreilor maramureșeni, în "Stâna – organ al oierilor din întreaga țară", nr. 9 și 10, Sibiu.
25. Morariu T., (1937 a), Vieața pastorală în Munții Rodnei, "Societatea Regală Română de Geografie", în "Studii și cercetări geografice", Atelierele Socec et Co., București.

26. Morariu T., (1937 b), Contribuțiuni la aprinderea "focului viu" în Ardeal, Maramureș și Bucovina, în "Anuarul Arhivei de Folclor a Academiei Române", IV, Institutul de Arte Grafice "Ardealul", Cluj.

27. Morariu T., (1937 c), Obiceiuri, credințe și superstiții legate de "focul viu", în "Freemătul școalei", nr. 1-2, Tipografia "Cartea Românească", Cluj.

28. Morariu T., (1939), Țara Maramureșului în lumina literaturii științifice, în "Gazeta Ilustrată", nr. 9-10, Tipografia "Renașterea", Cluj.

29. Morariu T., (1941), Focul viu, în "Enciclopedia turistică românească – Calendar turistic", vol. VIII, Editura "Cartea Românească", București.

30. Morariu T., (1942 a), Maramureșul în organismul etnic și politic al Țării Românești, în "Buletinul Societății Regale Române de Geografie", an LX, 1941, M. O. "Imprimeria Națională", București.

31. Morariu T., (1942 b), Elementul germanic în Transilvania, în "Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj", vol. VII, Timișoara.

32. Morariu T., (1942 c), Păstoritul în Alpii francezi și în Carpați, în "Sociologie românească", Anul IV, nr. 7-12, București.

33. Morariu T., (1942 d), Die Maramureș ein Rumanisches Kerngebiet, "Dacia Bücher", București.

34. Morariu T., (1942 e), Distribuția geografică a populației Transilvaniei, Banatului și Crișanei în 1930, în "Revista Geografică Română", Anul IV, fasc. I și II-III, 1941, București.

35. Morariu T., (1943) Stâna păstorească, în "Enciclopedia turistică românească - Calendar turistic", Editura "Cartea Românească", vol. X, București.

36. Morariu T., (1944 a), Emigrări maramureșene în Transilvania, în "Transilvania - revistă lunară de cultură, organ al ASTREI", Tipografia "Dacia Traiană" S. A., Sibiu.

37. Morariu T., (1944 b), Filipașcu Al., Maramureșul, în "Bibliotheca Rerum Transylvaniae", Sibiu (recenzie).

38. Morariu T., (1944 c), Stâne în Carpații României, în "Știință și progres", Revista științifică a liceelor militare, Anul IX, nr. V-VI, Târgu Mureș.

39. Morariu T., (1944 d), Transilvania și Maramureșul, în "Viața și cultura", nr. 2, Colecția "Transilvania și celelalte provincii românești", Sibiu.

40. Morariu T., Savu Al., (1954), Densitatea rețelei hidrografice din Transilvania, Crișana, Maramureș, în "Probleme de geografie", vol I, Editura "Academiei", București.

41. Morariu T., Savu Al., (1956), Regiunile hidrografice ale Transilvaniei, în "Buletin Științific", Secția geologie-geografie, tom. I, nr. 3-4, București.

42. Morariu T., (1963), Câteva contribuțiuni la migrațiile pastorale actuale din R. P. R., în "Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei" pe anii 1959-1961, Cluj.
43. Tiberiu Morariu, Membru corespondent al Academiei, (1979) – Titluri și lucrări (1928-1979), Cluj-Napoca.
44. Pop M., (1929), Românii din Cehoslovacia, în "Graiul Românesc", III, 1, București.
45. Posea Gr., Moldovan C., Posea Aurora, (1980), Județul Maramureș, Colecția "Județele patriei", Edit. Academiei, București.
46. Roșca N., (1998), Închisoarea Elitei Românești, Editura Gutinul, Baia Mare.
47. Vornicu Gh., (1927), O caracterizare generală a Maramureșului, în "Buletinul Societății Regale Române de Geografie", XLVI, M. O. "Imprimeria Națională", București.
48. Vornicu Gh., (1929), Maramureșul, Editura "Cartea Românească", Biblioteca "Cunoștinți folositoare", București.
49. xxx Adevărul de Cluj din 8 august 2000, p. 5 , Cluj-Napoca, Universitatea de vară itinerantă și-a deschis porțile, "Vechi tradiții românești pe axa Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Sighetu Marmăției", (articol de Laura Bocu),
50. xxx Adevărul de Cluj din 4 septembrie 2000, p. 5 , Cluj-Napoca, Prieteni AEGEE, prieteni AEGEE... seriozitate și spirit studențesc (articol de Laura Bocu).
51. xxx The 18th Symposium of Geomorphology. Sighetu Marmăției, 28-30 September 2000. Abstract Book.